

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 301/06-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. októbra 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť V. M. – T., S., zastúpeného advokátom JUDr. M. H., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV, pracovisko Malacky, v konaní vedenom pod sp. zn. MA 9 Cb 2/02 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. M. – T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV, pracovisko Malacky, v konaní vedenom pod sp. zn. MA 9 Cb 2/02 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava IV, pracovisko Malacky, v konaní vedenom pod sp. zn. MA 9 Cb 2/02 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. V. M. – T. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava IV, pracovisko Malacky, **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV, pracovisko Malacky, **j e p o v i n n ý** uhradiť trovy právneho zastúpenia V. M. – T. na účet advokáta JUDr. M. H., B., vo výške 6 888 Sk (slovom šesťtisícosemstoosemdesiatosem slovenských korún) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti V. M. – T. vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júla 2006 doručená sťažnosť V. M. – T., S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. H., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV, pracovisko Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní žalobcu – Štátny fond cestného hospodárstva (v súčasnosti Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky) proti žalovanému – V. M. – S. o zaplatenie 134 200 Sk vedenom pod sp. zn. MA 9 Cb 2/02.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že je účastníkom konania vedenom okresným súdom o zaplatenie peňažnej sumy pod sp. zn. MA 9 Cb 2/02. Sťažovateľ je v predmetnej právnej veci žalovaným. Konanie v tejto právnej veci bola začaté podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Malacky. Od 1. januára 2005 v zmysle zákona č. 371/2004 Z. z. prešiel výkon súdnictva z Okresného súdu Malacky na Okresný súd Bratislava IV. Prvé pojednávanie nariadil Okresný súd Malacky až po približne 34 mesiacoch od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu. Okresný súd Malacky rozhodol rozsudkom, ktorý bol sťažovateľovi doručený 12. augusta 2004. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie 27. augusta 2004 v časti týkajúcej sa trov konania. Podľa názoru sťažovateľa dochádza v súdnom konaní, ktorého je účastníkom, k zbytočným prieťahom zo strany okresného súdu. Do dnešného dňa nie je právna vec sp. zn. MA 9 Cb 2/02 právoplatne skončená.

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tom, že konanie vedené okresným súdom o zaplatenie peňažnej sumy (začaté podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu 7. mája 2001 Okresnému súdu Malacky) do dnešného dňa nie je právoplatne skončené, v dôsledku čoho dochádza k stavu právnej neistoty sťažovateľa.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa V. M. – T. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom porušovateľa – Okresného súdu Bratislava IV, pracovisko Malacky v konaní vedenom pod spisovou značkou 9 Cb 2/02 porušené bolo.

Okresnému súdu Bratislava IV, pracovisko Malacky a následne i Krajskému súdu v Bratislave sa v konaní vedenom pod spisovou značkou 9 Cb 2/02 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľovi V. M. – T. sa priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 100.000,- Sk, ktoré je mu porušovateľ - Okresný súd Bratislava IV, pracovisko Malacky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto nálezu.

Porušovateľ je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu prostredníctvom jeho právneho zástupcu (vo výške, ktorá bude v priebehu konania vyčíslená.“

Sťažovateľ sa z dôvodu stavu právnej neistoty domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 100 000 Sk.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril podpredseda okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení z 30. augusta 2006 uviedol, že vo veci samej bol vyhlásený rozsudok 20. apríla 2004, takže ďalšie konanie sa vedie v dôsledku odvolania sťažovateľa len o trovách konania. K pried'ahom došlo v období od vyjadrenia žalobcu k odvolaniu žalovaného 24. septembra 2004 až po predloženie spisu odvolaciemu súdu 25. februára 2005, čo predstavuje vyše 5 mesiacov a tiež v období od vrátenia spisu odvolacím súdom 6. apríla 2005 do vydania uznesenia o oprave a pripustení iného účastníka na strane žalobcu 1. decembra 2005, čo je takmer 8 mesiacov. Napriek zisteným pried'ahom podpredseda okresného súdu zastáva názor, že návrh sťažovateľa na finančné zadost'učinenie v sume 100 000 Sk je neprimeraný z dôvodu, že vo veci samej je právny status sťažovateľa už vyriešený a domáha sa len modifikácie výroku o trovách konania.

Podpredseda okresného súdu vo svojom podaní z 29. septembra 2006 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľa v podaní z 2. októbra 2006 súhlasil tiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 301/06-14 z 21. septembra 2006 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. MA 9 Cb 2/02, v rámci ktorého namieta sťažovateľ zbytočné priet'ahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré nie je náročné po skutkovej ani právnej stránke.

V rámci skúmania druhého kritéria (správanie účastníkov konania) ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním tiež prispel k celkovej dĺžke konania tým, že sa 20. januára

2004 nezúčastnil pojednávania bez ospravedlnenia, v dôsledku čoho sa pojednávanie odročilo na 18. marec 2004.

Zo spisu okresného súdu v právnej veci sp. zn. MA 9 Cb 2/02 ústavný súd zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 7. mája 2001 bol Okresnému súdu Malacky doručený návrh na vydanie platobného rozkazu.

Dňa 15. mája 2001 bol vydaný platobný rozkaz pod sp. zn. 13 Rob/152/01.

Dňa 26. júna 2001 žalovaný podal odpor proti platobnému rozkazu.

Dňa 28. júna 2001 Okresný súd Malacky vyzval žalobcu na predloženie dokladov.

Dňa 7. januára 2002 bol spis prevedený do registra „Cb“ z dôvodu podaného odporu.

Dňa 17. januára 2002 Okresný súd Malacky vyzval žalobcu na vyjadrenie k platobnému rozkazu.

Dňa 17. januára 2002 Okresný súd Malacky uznesením uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor.

Dňa 5. marca 2002 žalovaný zaplatil súdny poplatok za podaný odpor.

Dňa 25. apríla 2002 Okresný súd Malacky vyzval žalobcu, aby zaujal stanovisko k odporu.

Dňa 20. júna 2002 požiadala advokátka Mgr. E. B. Okresný súd Malacky o poskytnutie informácie o stave konania. Advokátka Mgr. E. B. bola splnomocnená na všetky právne úkony súvisiace so zastupovaním vo veciach týkajúcich sa vymáhania pohľadávok evidovaných na Odbore spoplatňovania diaľnic a ciest pre motorové vozidlá.

Dňa 11. septembra 2002 bol v spise urobený úradný záznam o nahliadnutí právneho zástupcu žalovaného do spisu.

Dňa 21. októbra 2002 Okresný súd Malacky vyzval advokátku Mgr. E. B. na vyjadrenie, či zastupuje žalobcu v tejto veci. Zároveň jej oznámil, že právny zástupca žalobcu, komerčný právnik JUDr. V. K., prevzal výzvu a aj urgenciu na zaujatie stanoviska k odporu proti platobnému rozkazu, ale stanovisko súdu nepredložil.

Dňa 21. októbra 2002 Okresný súd Malacky uložil JUDr. V. K., komerčnému právnikovi, poriadkovú pokutu vo výške 5 000 Sk.

Dňa 4. novembra 2002 bolo Okresnému súdu Malacky doručené vyjadrenie advokátky Mgr. E. B., že zastupuje žalobcu v tejto veci. Zároveň požiadala o predĺženie lehoty na zaujatie stanoviska k odporu proti platobnému rozkazu.

Dňa 22. apríla 2003 bolo Okresnému súdu Malacky doručené oznámenie žalobcu o odvolaní plnej moci danej advokátke Mgr. E. B.

Dňa 7. mája 2003 bol v spise urobený úradný záznam o nahliadnutí do spisu právnym zástupcom žalovaného.

Dňa 29. októbra 2003 Okresný súd Malacky nariadil termín pojednávania na 20. január 2004.

Dňa 20. januára 2004 sa malo konať pojednávanie (účastníci sa nedostavili, žalobca nemal vykázané doručenie, žalovaný mal vykázané doručenie predvolania, neúčast' na pojednávaní neospravedlnil). Pojednávanie bolo z dôvodu neúčasti účastníkov konania odročené na 18. marec 2004.

Dňa 22. januára 2004 bol v spise urobený úradný záznam, v ktorom sa uvádza, že právny zástupca žalovaného oznámil súdu svoju novú adresu.

Dňa 2. februára 2004 Okresný súd Malacky vyzval žalobcu na predloženie dokladov.

Dňa 9. marca 2004 doručil žalobca Okresnému súdu Malacky dôkazy.

Dňa 17. marca 2004 žalobca poveril zastupovaním na Okresnom súde Malacky svojho zamestnanca Mgr. M. C.

Dňa 18. marca 2004 sa konalo pojednávanie.

Dňa 14. apríla 2004 žalobca doručil Okresnému súdu Malacky doklad o výške úrokovej sadzby za obdobie november 2000.

Dňa 20. apríla 2004 sa konalo pojednávanie. Pojednávania sa nezúčastnil žalovaný a ani jeho právny zástupca, ktorý mal zabezpečiť účasť svojho klienta na pojednávaní. Právny zástupca sa telefonicky ospravedlnil z dôvodu práceneschopnosti. Na pojednávaní bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi istinu 27 420 Sk s príslušným úrokom z omeškania a trovy konania.

Dňa 20. apríla 2004 bolo Okresnému súdu Malacky doručené faxom ospravedlnenie neúčasti žalovaného a jeho právneho zástupcu na pojednávaní.

Dňa 21. apríla 2004 došlo Okresnému súdu Malacky písomné ospravedlnenie žalovaného a jeho právneho zástupcu poštou.

Dňa 23. apríla 2004 právny zástupca žalovaného doručil Okresnému súdu Malacky potvrdenie o práceneschopnosti svojho klienta.

Dňa 27. apríla 2004 bola Okresnému súdu Malacky doručená substitučná plná moc právneho zástupcu žalovaného za účelom nahliadnutia do spisu.

Dňa 30. augusta 2004 bolo Okresnému súdu Malacky doručené odvolanie právneho zástupcu žalovaného proti rozsudku v časti trov konania.

Dňa 6. septembra 2004 Okresný súd Malacky zaslal odvolanie na vyjadrenie žalobcovi.

Dňa 17. septembra 2004 požiadal žalobca o opravu výroku rozsudku z dôvodu, že Štátny fond cestného hospodárstva zanikol 31. decembra 2001 a jeho práva a povinnosti prešli na Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky.

Dňa 24. septembra 2004 bolo Okresnému súdu Malacky doručené vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného.

Dňa 22. februára 2005 úpravou sudcu bol daný pokyn na vypracovanie predkladacej správy Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

Dňa 25. februára 2005 bol spis doručený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného.

Dňa 6. apríla 2005 bol spis vrátený okresnému súdu bez rozhodnutia o odvolaní z dôvodu, že rozsudok bol vydaný voči neexistujúcemu subjektu (Štátny fond cestného hospodárstva zanikol a jeho práva a povinnosti prešli na Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky).

Dňa 1. decembra 2005 okresný súd pripustil vstup Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky do konania namiesto doterajšieho žalobcu.

Dňa 1. decembra 2005 okresný súd opravil opravným uznesením v záhlaví rozsudku z 20. apríla 2004 označenie žalobcu.

Dňa 24. februára 2006 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 10. apríla 2006 bol spis vrátený okresnému súdu bez rozhodnutia o odvolaní z dôvodu, že je potrebné doplniť rozsudok okresného súdu v časti trov konania, ktoré má platiť žalobca žalovanému.

Dňa 18. augusta 2006 okresný súd rozhodol doplnčacím rozsudkom o trovách konania, ktoré je povinný zaplatiť žalobca žalovanému.

Ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. MA 9 Cb 2/02 došlo k zbytočným priet'ahom od 28. júna 2001 (Okresný súd Malacky vyzval žalobcu na predloženie dokladov) do 17. januára 2002 (Okresný súd Malacky vyzval žalobcu na vyjadrenie k platobnému rozkazu) v trvaní 6 mesiacov, od 24. septembra 2004 (Okresnému súdu Malacky bolo doručené vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného) do 25. februára 2005 (spis bol doručený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní) v trvaní 5 mesiacov a od 6. apríla 2005 (spis bol vrátený okresnému súdu) do 1. decembra 2005 (okresný súd rozhodol o pripustení vstupu Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky do konania) v trvaní 8 mesiacov. Celkové priet'ahy v konaní sú v trvaní 19 mesiacov. Tieto priet'ahy hodnotí ústavný súd ako zbytočné, ktoré mali za následok porušenie základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. MA 9 Cb 2/02.

S'ťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. MA 9 Cb 2/02 a prikázal okresnému súdu, ktorý jeho právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov. Dovŕšením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitost' a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľ bol vo veci sčasti úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2005 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 16 381 Sk.

Právny zástupca si podaním z 2. októbra 2006 uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia celkovo v sume 13 616 Sk, a to za tri úkony právnej služby (1. prevzatie vecí a porada s klientom, 2. vypracovanie ústavnej sťažnosti a 3. vyjadrenie k podaniu okresného súdu) po 3 650 Sk, tri režijné paušály po 164 Sk a daň z pridanej hodnoty (keďže podľa predloženého osvedčenia je platcom DPH).

Ústavný súd priznal právnenému zástupcovi sťažovateľa trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (1. príprava a prevzatie právneho zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a 2. napísanie sťažnosti) vo výške 5 788 Sk (odmena za jeden úkon je 2 730 Sk + režijný paušál 164 Sk), zvýšené o 19 % DPH, čo celkovo predstavuje sumu 6 888 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnenému zástupcovi sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. októbra 2006